

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 60172-07-17 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 9803-01-18 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

בפניי : כבוד השופטת, סגנית הנשיאה אלה מירז

התובע

בתלה"מ 60172-07-17 : פלוני
ע"י ב"כ עו"ד איילת כהן

נ ג ד

התובעת

בתלה"מ 9803-01-18 : פלונית
ע"י ב"כ עו"ד רענן כספי

פסק דין

מבוא

1. להכרעתו של בית המשפט עומדות שתי תובענות הדדיות שהגישו הצדדים – בני זוג לשעבר, שלא נישאו. תחילה היה זה התובע שעתר לסילוק ידה של הנתבעת מהדירה מושא הסכסוך, והן לחייבה בתשלום דמי שימוש עבור מגוריה בדירה (להלן – "התובע"). לאחריה הגישה התובעת תובענה למתן סעד הצהרתי הקובע שנתונה לה מחצית מכלל הזכויות שצבר התובע במהלך החיים המשותפים, לרבות בדירה מושא הסכסוך (להלן – "התובעת").

2. במרכז המחלוקת עומדת דירת מגורים המצויה ברח' [...] ב[...] וידועה כגוש [...] חלקה [...] (להלן – "הדירה"). אין חולק שבעת הכרות הצדדים הדירה היתה בבעלות צדדים שלישיים, והתובעת התגוררה בדירה בשכירות. אין חולק עוד שבשנים הראשונות לקשר, הצדדים התגוררו בדירה זו יחדיו, בשכירות כאמור. בשנת 2003, נרכשה הדירה על ידי אחיו של התובע, בנאמנות עבור התובע, ובשנת 2009 נרשמו מלוא הזכויות בדירה על שמו של התובע. התובעת טוענת בין היתר לבעלותה על מחצית הזכויות בדירה מתוקף היותם של הצדדים ידועים בציבור.

3. נציין שבעת הכרות הצדדים, התובעת היתה גרושה, והנתבע היה בעיצומם של הליכי פרידה מאשתו – ממנה לא התגרש עד היום. לתובעת שני בנים בגירים, ולתובע בן בגיר אחד מנישואיו. יצוין שהצדדים אינם חלוקים על הטענה שחיו כידועים בציבור, אף כי חלוקים על אורכה של מערכת היחסים. יחד עם זאת, חלוקים הם על כוונת השיתוף שהיתה, או לא היתה כרוכה ביחסיהם.

4. יצוין עוד שבעיצומו של בירור התובענות, עזבה התובעת את הדירה, ולפיכך התייתר הדיון בתביעת התובע לסילוק יד התובעת מהדירה. בהינתן שהצדדים אינם נשואים, על בית המשפט לברר אפוא האם

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

1 יחסי הצדדים הצמיחו לתובעת זכויות קנייניות או אחרות בנכסיו של התובע, לרבות בדירה; ובתוך כך,
2 האם זכאי התובע לתשלום דמי שימוש מהתובעת עבור מגוריה בדירה לאחר שיחסי הצדדים באו לקיצם.

טענות התובעת

5. לטענת התובעת בתצהירה (סומן נ/1) הצדדים הכירו בשנת 1996, אז היה התובע כבר פרוד מאשתו
6 והצדדים החלו בחיי זוגיות תוך שהם מתגוררים בדירה יחדיו. לטענתה התגוררה בדירה בשכירות משנת
7 1996 ועד שנת 2002, וברובה המוחלט של תקופה זו, התובע התגורר בדירה יחד עמה. בשנת 2005, חזרו
8 הצדדים להתגורר בדירה יחדיו, למעשה עד לפרוץ הסכסוך ועזיבתה את הדירה.

6. הצדדים נהנו לדבריה מרמת חיים גבוהה, בילו בבתי קפה מידי יום וטיילו בארץ ובחו"ל. התובע הוא
11 שנשא בנטל פרנסת הצדדים, והתובעת תפקדה כעקרת בית, אף שלדבריה "מעט לעת" עבדה בעבודות
12 מזדמנות "בעיקר בסיוע לבני הנכה". התובעת טוענת עוד שבמהלך החיים המשותפים התובע העביר
13 כספים לאשתו, והוסכם בין הצדדים שהתובעת אינה צריכה לקחת חלק במימון משק הבית המשותף, כל
14 עוד השתכרה פחות מהסכום שנהג התובע להעביר לאשתו כאמור. במקום אחר בתצהירה הוסיפה
15 שהסכום המוסכם בהקשר זה היה 3,500 ₪ לחודש, והיא מעולם לא השתכרה יותר מכך.

7. התובעת מוסיפה שהתובע "נעדר כל יכולת לדאוג לעצמו לצרכיו, אינו מסוגל לבשל, אינו יודע לכבס או
18 לנקות", ולא לקח חלק במטלות הבית. התובעת היא אף זו שהתנהלה מול הרשויות ודיירי הבניין
19 האחרים בנושאים שונים. הצדדים לדבריה ראו את הדירה כמשותפת, כמו גם כל זכות אחרת שצברו
20 במהלך חייהם המשותפים, ומעולם לא נהגו בהפרדה רכושית.

8. התובעת מוסיפה ועומדת על זכויות אותן צבר התובע מלבד הדירה – זכויות ממקומות עבודה וכספים
23 וחשכוונות שצבר, החל משנת 1996. לדבריה התובע רשם אותה כמוטבת בקרן ההשתלמות שבבעלותו ואף
24 כבת זוגו בקרן הפנסיה. מתוקף הצהרה זו אף זכה לכאורה להשלמת פנסיה לשיעור 70%; ביטוח הרכב
25 של התובע נרכש על שמם של שני הצדדים; הצדדים התנהלו במשותף לטענתה מחשבון הבנק של התובע
26 ומכרטיס האשראי שלו, ובכל מקרה לדבריה, היתה מוגבלת בפתיחת חשבון עד לשנת 2012.

9. הצדדים התגוררו אפוא בדירה בשכירות משנת 1996. בשנת 2002 עברו הצדדים להתגורר בדירת אמו של
29 התובע (להלן – "דירת האם"). לטענת התובעת התובע ביקש לשים ידו על דירת האם בה התגוררה האם
30 כ"דייר מוגן" על פי דין, לפיכך ביקש לתפוס בה חזקה, והתובעת עברה להתגורר בה יחד עמו.

10. בתוך כך, ובשנת 2003 הודיעו לתובעת בעלי הדירה ה"א", שבדעתם למכור את הדירה. משום יחסיה
33 הטובים של התובעת עם בעלי הדירה, הם ניאותו למכור לה את הדירה במחיר \$ 53,000 - מחיר הנמוך

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

לטענתה ב – \$ 20,000 ממחיר השוק. התובעת מפנה לנתוני רשות המיסים המלמדים לכאורה שדירות באותו הבניין נמכרו בסכום ממוצע של כ – \$ 70,000.

11. התובעת הציעה לתובע שירכשו את הדירה במשותף, אחרי הכל אותה העת חיו יחדיו כבר 7 שנים, והתובע הסכים לכך. לטענת התובעת, הצדדים מימנו את רכישת הדירה באופן הבא:

א. **התובעת השקיעה** – סך של 33,000 ₪ עבור תמורת המכר; 20,000 ₪ עבור מטבח חדש; 20,000 ₪ עבור שיפוץ הדירה. את התשלום עבור השיפוץ שלמה התובעת ישירות למר אלמוני ז"ל וזוגתו. התובעת צרפה תצהיר מטעם **גב' ב"ט** ששימשה מנהלת הכספים של מר אלמוני ז"ל.

ב. **התובע השקיע** – סך של 203,000 ₪ עבור תמורת המכר.

12. התובעת מוסיפה ש"לא היו לי אז והיום חסכוניות אחרים", ולפיכך מכרה את תכשיטיה מתוך כוונת שיתוף אמתית. בנוסף לכך מזכירה התובעת, שבזכותה ובזכות קשריה הטובים עם בעלי הדירה, הצדדים רכשו את הדירה במחיר הנמוך ב \$ 20,000 ממחיר השוק, שהם 90,000 ₪.

13. לטענת התובעת התובע ביקש להימנע מרישום הזכויות בדירה על שמו, מתוך חששו שאשתו תפעל לתבוע חלקה בדירה לכאורה מתוקף היותה אשתו. כמו כן, התובע ביקש לטענתה וכאמור להשתלט על דירת האם כממשיך דרכה כדייר מוגן. מטעם זה, **הזכויות בדירה נרכשו מהמוכרים על ידי אחיו של התובע, מר [...]**, אשר רכש את הדירה **בנאמנות עבור התובע**. ביום 25.9.2003 חתמו התובע והאח על הסכם נאמנות ובו ביום דווחה עסקת הנאמנות לרשויות המס.

14. בשנת 2005, שבו הצדדים להתגורר בדירה, ומאז התגוררו בה ברצף וחיו את חייהם כזוג. התובעת מוסיפה שבשנת 2007 תם ההליך המשפטי שנגע לדירת האם וזכויות התובע בה, תוך שטענות התובע נדחו, ונקבע שהוא אינו מתגורר בנכס. לטענתה בעקבות כישלון ניסיונו של התובע לזכות בדירת האם, לא היה יותר צורך בהחזקת הדירה בנאמנות על ידי אחיו, ובשנת 2009 הועברו זכויות האח לידי התובע, אשר נרשם **כבעלים של מלוא הזכויות בדירה**.

15. לטענת התובעת היא זכאית להירשם כבעלת מחצית הזכויות בדירה מתוקף היות הצדדים ידועים בציבור שניהלו משק בית משותף.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

16. התובעת מוסיפה שלתובע נתונות מחצית הזכויות בדירה המשותפת לו ולאשתו. לתובעת עצמה שתי דירות משלה. את אחת מהן ירשה, רובצת עליה משכנתה והיא אינה ראויה למגורי אדם. התובעת אינה יכולה לממן את שיפוצה לטענתה. בדירה אחרת מתגורר בנה, והוא נושא בתשלומי המשכנתה עבורה.
17. במענה לטענות התובע מוסיפה התובעת שאין לה כל קשר לעסקיו של בנה (להלן – **"הבן"**). היא אמנם הועסקה על-ידו לתקופה קצרה, על מנת לסייע לו משום נכותו. נכון עוד שבנה משכן את אחת מדירותיה לשם מינוף כלכלי, אך הדבר נועד לצרכיו של הבן ולא הניב לה רווח. עוד כחלק מעזרתה לבן לכאורה, הצטרפה לחשבוננו.
18. **הבן** הגיש אף הוא תצהיר מטעם התובעת (סומן נ/2) ושפך יותר אור על דירותיה של התובעת. הוא מוכר כנכה בדרגת אי-כושר בשיעור 100%. לדבריו הוא מתווך במקצועו ויזם של מיזמים [...] עבור [...], באמצעות מלכ"רים וחברה שהיתה בבעלותו (להלן – **"החברה"**). בשנת 2014 החברה פורקה. הוא מתאר יחסים טובים וקרובים עם התובע, שאף סייע לו לבקשתו בהקמת עמותות וחברות לתועלת הציבור בזיקה לעיסוקו. הוא מתאר עוד אירועים מעברו המתארים את הצדדים כזוג, ואנקדוטות מחייו המלמדות על תא משפחתי לכאורה. לטענתו עוד, הצדדים לא שמרו על הפרדה רכושית, ולראיה, לשיטתו, העובדה שהוא נרשם כבעל מינוי הטלויזיה בלווין בדירה, על מנת שהתובע ייהנה מהנחה הניתנת לנכה – לפי הטענה.
19. לדבריו התגורר בדירת התובעת ברח' [...] (להלן – **"הדירה בצפון"**) משנת 1996 ועד לשנת 2014. הוא נרשם בעירייה כמחזיק הדירה ונהנה מהנחה הניתנת לנכים בתשלום הארנונה. הוא מעולם לא שילם לאמו דמי שכירות עבור מגוריו בדירה זו. הוא מציין שלתובעת דירה נוספת בבעלותה, ב [...] (להלן – **"הדירה במרכז"**), אותה ירשה מדודתה. דירה זו עומדת ריקה ואינה ראויה למגורים, הואיל ולתובעת אין את האפשרות לממן שיפוץ כאמור. בשנת 2000 לדבריו נטלה התובעת **משכנתה עבור שתי הדירות** שבבעלותה על מנת להעמיד לרשותו הון להקמת עסק. הוא שנשא בהחזרי המשכנתה.
20. הבן מאשר עוד שהעסיק את התובעת בחברה תמורת שכר בשיעור 3,500 ₪ בחודש. הוא אף הסתייע באמו רבות לשם הסעתו ומשום מוגבלותו.
21. לטענתו עוד בשנת 2015 צירף את התובעת לחשבוננו, על רקע רכישת רכב לתובעת – רכב המיועד לשימוש לצרכי ניידות. אמו התובעת הפקידה לחשבון זה 10,000 ₪ במועד פתיחתו וזו ההפקדה היחידה מצידה. לטענתו, לפני מועד זה, לתובעת כלל לא היה חשבון בנק, והוצאותיה כולן כוסו מחשבוננו של התובע.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

22. בנוסף, הבן צירף לדבריו את התובעת לחשבון נוסף שבבעלותו, על מנת שהתובעת תסייע לו בהתנהלות השוטפת והיום-יומית. כל ההפקדות שביצעה אמו התובעת בחשבון זה נמסרו לתובעת על-ידו, ומכספו ואין לייחס לה כספים אלה.

23. הבן מוסיף שבעלי הדירה, ה"ה א', לא הכירו כלל את התובע או את אחיו, ואת הדירה הציעו לתובעת במחיר מופחת. התובע הבטיח לתובעת, לטענתו, שהדירה תשמש אותם כל חייהם ושמחצית הדירה שייכת לה.

24. בכל הנוגע לתביעת התובע לדמי השימוש, מסתפקת התובעת בטענה שמדובר בדירה בה נתונות לה מחצית הזכויות, מתוקף טענותיה שפורטו לעיל, ולפיכך לא קמה עילה לחיבה בדמי שימוש.

טענות התובע

25. לטענתו בתצהירו (סומן ת/1) הכיר את התובעת בשנת 1998 מעט לאחר הפרידה מאשתו. התובעת התגוררה בדירה בשכירות, והוא התגורר בדירת האם. הוא מפנה להצהרתו בפניי המל"ל משנת 2008 ולפיה "אני פרוץ מאשתי [...] כבר 10-11 שנים, אני גר לבד, יש לי בת זוג שגרה בדירה אחרת שמה [התובעת]. אנחנו יחד כבר 10-11" (נס' א' ת/1).

26. בשנת 2003 הוצעה הדירה למכירה והוא התעניין וביקש לרכוש אותה. הסכם מכר נחתם ביום 25.9.2003, בין אחיו בנאמנות עבורו, לבין הרוכשים. הדירה נרכשה תמורה \$ 53,000 (צורף הסכם המכר, נס' ב' ת/1). **הנתבעת לא לקחה חלק במימון התמורה, והוא לא זכה לכל טובת הנאה מעצם העובדה שהתובעת התגוררה בה בעבר כשוכרת.**

27. התובע עומד על כך שבעת רכישת הדירה, התובעת לא התגוררה בה, ומציג רשימת מחזיקים בדירה מטעם עיריית [...] (שם, נס' ג'), ממנה עולה לכאורה שמיום 1.1.2003 ועד 1.10.2004 החזיקה בדירה שוכרת – צד ג'. רק בשנת 2005 עבר להתגורר בדירה והתובעת יחד עמו.

28. התובע עומד על כך שהצדדים ניהלו יחסים משותפים, אך לעולם תוך הפרדה רכושית. לגבי הדירה מצהיר התובע שמעולם לא רכש אותה בכוונה לשתפה עם התובעת. הדירה רשומה על שמו, והתובעת מעולם לא ביקשה להירשם לצדו כבעלת זכויות. התובע מוסיף בהקשר להפרדה הרכושית, שהוא מעולם לא התגרש, ומשלם לאשתו תשלום חודשי מידי חודש עד היום. התובעת עצמה צברה כספים ורכוש ללא ידיעתו. היא ניהלה כספה יחד עם הבן, ומעולם לא התייעצה עם התובע, שלא היה שותף להחלטותיה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

29. לטענת התובע לבן יש מספר עסקים, והתובעת עבדה בעבר בחלק מחברותיו וקבלה שכר, ואף השכירה אחת מדירותיה לאחת החברות של הבן. שולמה לה משכורת מהבן, היא זכתה לקצבאות, הטבות החזרי מס וכיו"ב ולתובע לא היה חלק בכל אלה.

30. כל אחד מהצדדים עשה עם כספו כראות עיניו ללא מעורבות האחר. לצדדים לא היה חשבון משותף, או קופה משותפת או גישה לחשבונו של האחר. לא היו העברות בין החשבונות ולא נרכשו נכסים משותפים. בבעלות התובעת שתי דירות, אחת מהן הושכרה ודמי השכירות לא שותפו עם התובע. כל הכנסה של התובעת, הופקדה לחשבונותיה או חשבונות בנה ולא שימשה את התא המשפחתי. התובעת מעולם לא לקחה חלק במימון הוצאות הדירה, והוא מימן כל היבט בחייה.

31. רכבה של התובעת היה רשום על שמה בלבד או על שם אחת מהחברות של הבן.

32. התובע מוסיף שמזה עשור שנים – נכון למועד הגשת התצהירים – הוא חולק קורת גג עם התובעת, שאין לו יותר עמה כל קשר, וחיייו הפכו בלתי נסבלים.

דיון והכרעה

המסגרת המשפטית

33. הצדדים אינם חלוקים על היותם ידועים בציבור, אף כי חלוקים על משכה של תקופת יחסיהם המשותפים. הזירה המשפטית לבירור טענותיהם מצויה אפוא מחוץ לזירת חוק יחסי ממון ומשטר איזון המשאבים, כי אם באכסניה של הלכת השיתוף (ר' ע"א 1915/91 יעקובי וקנובלר נ' יעקובי וקנובלר, פ"ד מט(3) 529; וגם רע"א 8672/00 אבו רומי נ' אבו רומי, פ"ד נו(6) 175). הלכת השיתוף פותחה בבתי המשפט עקב בצד אגודל לכדי משנה סדורה, כ"דין כמעט קוגנטי" (ר' ע"א 1915/91 יעקובי וקנובלר לעיל; ר' גם רע"א 8791/00 אניטה שלם נ' טווינקו בע"מ, פ"ד סב(1) 165, 12.12.06). המשפט השקיף על בני זוג החיים תחת אותה קורת הגג ומנהלים משק בית משותף, במאמץ משותף, כמי שהסכימו מכללא לשיתוף בנכסים שיצבור מי מהם במהלך תקופת החיים המשותפים, ובהתעלם מאופן רישום הזכויות הנתונות במחלוקת. בבסיס השקפה זו מונחים דיני החוזים לצד עקרון ההסתמכות, ואף רובד בסיסי יותר ובו נחים עקרונות יסוד חברתיים – השאיפה לשוויון, הגינות וצדק.

34. יחד עם זאת, ובזה העיקר בענייננו, חרף הערכים הראויים המגולמים בהלכת השיתוף, הרי שתחולתה אינה בלתי מוגבלת. ההנחה שבבסיס ההלכה לפיה הצדדים הסכימו מכללא כי נכסיו של האחד יהיו משותפים עם האחר, אינה יכולה להתקיים כפשוטה בהקשר לנכס שרכישתו קדמה להירקמות חייהם המשותפים של הידועים בציבור או בנכס אשר במובהק לא נרכש במאמץ משותף – אלא אם הסכימו בני הזוג באופן מפורש אחרת, ונטל ההוכחה הוא על כתפי הטוען לשיתוף. הוא הדין בנוגע לנכסים שאחד

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

מבני הזוג קיבל במתנה או בירושה (ר' ע"א 595/69 אפטה נ' אפטה, פ"ד כה(1) 561; ע"א 4151/99 בריל נ' בריל, פ"ד נה (4) 709). נכסים אלה ומסוגם, הם בבחינת נכסים "חיצוניים" לשיתוף, והלכת השיתוף אינה חלה עליהם מכללא או באופן אוטומטי (ר' תמ"ש (נצ') 3210/08 ח' ב.ד. נ' י.נ., "נבו", מיום 11.12.11; ור' תמ"ש (ת"א) 6460/08 י.ה. נ' ת.ו.ה, "נבו", מיום 15.7.2012).

35. היטיב להציב את ההיגיון העומד מאחורי הגבלת תחולת הלכה השיתוף, כבוד השופט מנחם אלון: "על פי הגיונה של חזקת שיתוף הנכסים, אין חזקה זו פועלת לעניין רכוש, שהביא עמו אחד מבני הזוג בעת הנישואין, במיוחד כאשר מדובר ברכוש ניכר ורב, שהרי יצירתו של רכוש זה אינה תוצאה של המאמץ המשותף שהוא כאמור מרכיב יסודי בחזקת שיתוף הנכסים. בכגון דא, הטוען לשותפות ברכוש עליו הראיה, שאכן לכך נתכוון בן הזוג השני שבא לנישואין ורכושו עמו" [הדגשות אינן במקור, א.מ.] (ע"א 630/79 ליברמן נ' ליברמן, פד"י לה(4) 359).

למקרים בהם נדחתה טענה לשיתוף בנכסים "חיצוניים", ראו:
תמ"ש (ת"א) 34141/06 ו. נ' מ., "נבו", מיום 5.2.12;
תמ"ש (ת"א) 36522/02 נ.ש. נ' נ.י., מיום 22.9.05.

36. נטעים שהתנאים לקיום ההלכה, קרי ניהול משק בית משותף, חיי משפחה תקינים ומאמץ משותף, הם תנאים מצטברים ועובדתיים (ע"א 1966/07 אריאל נ' קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ, "נבו", מיום 9.8.2010; וגם בע"מ 2948/07 פלונית נ' פלונית (פורסם בנבו, 18.04.07)),

37. שנית, לא די בהוכחת הטענה שיחסי הצדדים היו כשל הידועים בציבור. יש להוסיף ולהוכיח שהצדדים קיימו הלכה למעשה משטר של שיתוף רכושי – מעבר להוכחת כוונת השיתוף כלפי נכסים חיצוניים שלא נצברו במאמץ משותף (ר' בג"ץ 4178/04 פלוני נ' בית הדין הרבני לערעורים, פ"ד סב(1) 235). נטל ההוכחה בפניו ניצבת אפוא התובעת הוא כפול (ור' פסק דינו של כבוד השופט, סגן הנשיא אסף זגורי בתמ"ש (טב') 234-01-11 ס.ע. נ' נ.א, "נבו", מיום 1.8.13, והסימוכין המובאים שם).

לגופו של עניין

38. לאחר בחינת טענות הצדדים ועיון במלוא הסימוכין מטעמם, ולאחר שמיעת הצדדים באופן בלתי אמצעי ובמשך ארבעה דיונים, מהם שני דיוני הוכחות, הגיע בית המשפט לכלל מסקנה שהתובעת לא הוכיחה את טענותיה, ולא הניחה בסיס לקיומה של כוונת שיתוף ששררה בין הצדדים, ואף לא לכוונת שיתוף קונקרטי כלפי הדירה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

אפיון יחסי הצדדים

39. הצדדים אכן חיו במשך תקופה לא קצרה כידועים בציבור, וניהלו משק בית משותף. יחד עם זאת, התובעת מודה שהוצאות משק הבית כולן, מקטנה ועד גדולה, מומנו באופן בלעדי על ידי התובע. כך התובע בחקירתו:

ש: אז אתם ניהלתם משק בית משותף לכל דבר ועניין.
ת: ניהלנו משק בית משותף כשאני נושא בכל ההוצאות, היא לא תרמה שום דבר, כלום, אפס. אם זה ממחיה ואם זה ארנונה ואם זה חשמל ואם זה כבלים, שום דבר. היא טענה שאין לה הכנסות, התברר לי במהלך הזמן שכל הטענה הזאת היא טענה שקרית (תמליל דיון מיום 31.1.19, להלן – "תמ"א", ע' 10, ש' 10).

40. התובעת כאמור אינה מכחישה מצב דברים זה. מבלי לזלזל חלילה, לשיטתה של התובעת היא מלאה חלקה בשותפות בהיותה עקרת בית:

"[...] אין דבר בעולם בחיי זוגיות שאני לא עשיתי למען הבן אדם הזה. אם זה עקרת בית, את יודעת מה זה כולל עקרת בית? עקרת בית למופת. את יודעת מה? כולל למידת המאכלים שהיה רגיל לאכול אצל אמא שלו" (תמליל דיון מיום 25.3.19, להלן – "תמ"ב", ע' 21, ש' 3).

41. בנסיבות ענייננו לא עולה צורך לעמוד על המועד המדויק בו תמו יחסי הצדדים, הן משום התוצאה אליה הגיע בית המשפט, וכן מכיוון שהוכח בפניי בית המשפט שבמשך תקופה ארוכה ביותר הוסיפו הצדדים להתגורר בדירה, בהפרדה פיזית, ויחסי הזוגיות היו מסוייגים. מצב דברים זה התאפשר אך משום מבנה הדירה - בעלת שני מפלסים, כשלכל אחד מהצדדים מרחב מחיה בו השתמש בחופשיות. בדיון קד"מ ביום 6.2.18 ציינה התובעת:

"יש לנו 2 קומות, אני למעלה והוא למטה, אבל גם לפני זה חיינו בהפרדה, זה כבר שנים, בסביבות 10 שנים הוא לא רצה לישון לידי, פשוט אצלו זה נוהל תדיר שכל כמה שנים הוא אוהב לעבור ולנסות דברים חדשים. הוא הרס לי את החיים" (ע' 4, ש' 20).

42. בחקירתה הנגדית שבה התובעת על טענות אלה, והתקשתה להגן על טענתה לפיה למרות ההפרדה בין הצדדים, יש לראות את יחסיהם כתקינים לאורך כל הדרך:

ש: [...] הוא הולך לנשים אחרות, שהוא שותה, שהוא הולך עם בקבוק, שהוא אלכוהוליסט, שהוא לא מה? זה אורח חיים תקין מבחינתך? [...]

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

ת: ה-10 שנים, החיים בינינו לא קיימנו יחסי אישות, נכון. אבל אנחנו התנהלנו כזוג לכל
דבר ועניין.
ש: שזה אומר שאת נמצאת בבית?
ת: תשמעי אנחנו,
ש: זה אומר שאת נמצאת בבית?
ת: כל עוד,
ש: ומבשלת, והוא,
ת: אבל הבן, (תמ'ב', ע' 61, ש' 13).

43. לפני דיון ההוכחות הראשון, עזבה התובעת את הדירה. קשה היה להשתחרר מהרושם שגם לאחר
עזיבתה, בקשה התובעת להציג מצג לפיו היא עודנה עושה שימוש בדירה, כמנהג בעלים כביכול, ואף
עודנה מטפלת בתובע, אף שהצדדים אינם חולקים חדר מזה עשור שנים. טענות אלה לא הותירו רושם
חיובי:

ש: כמה זמן את כבר לא גרה בבית?
ת: אני גרה בבית. אני משתדלת בזמנים ש[התובע] לא נמצא שאני אהיה, ובזמנים שהוא
נמצא שאני לא אהיה. הוא פשוט יורד לחיי, זה הכל.
ש: בואי נשאל שאלה אחרת [...] כמה זמן את לא לנה בבית [...]?
ת: אני בדרך כלל לנה. לעתים כן, לעתים לא. אני לנה אצל [הבן] (תמ'ב', ע' 18, ש' 9).

44. ובהמשך ציינה התובעת:
ש: אז מי מטפלת בו עכשיו כשאת לא בקשר איתו?
ת: מי? אני זאת שממשיכה לטפל בו כל,
ש: אבל אמרת שאת משתדלת לא להיות בבית.
ת: אבל אני כן בבית, ובזמן שאני בבית אני מתפקדת כאישה, כבת זוג לכל דבר (תמ'ב', ע' 19, ש' 9).

45. גם תשובותיה של התובעת לגבי העובדה שרכבה חנה דרך קבע ליד חניית ביתו של הבן דווקא, התגלו
כתשובות מתחמקות, ולדבריה – "זכותי לשים את האוטו במרכז הכרמל" (שם, ע' 19, ש' 19).

46. מאידך גיסא, למרות ההפרדה הפיזית בתוך הבית, ולמרות דחיית טענות התובעת כמצוין לעיל, היו גילויי
חיבה או קרבה בין הצדדים אחת לכמה זמן, אפשר שמכוחו של הרגל, היסוס הדדי ורצון בחברה, בשים
לב לגילם של הצדדים. הצדדים טסו עם קבוצת חברים לחו"ל בשנת 2014 (ר' חקירת התובע, תמ'א', ע' 33).

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

17, ש' 4), וגם בשנת 2016 (שם, ע' 18, ש' 12; ע' 25, ש' 1). כמו כן, ולמרות הכחשות התובע, נוטה בית המשפט להאמין שגם בתקופת הפירוד הפיסי, התובעת עדיין כבסה לתובע את בגדיו (ר' חקירת התובע, שם, ע' 26, ש' 28 ואילך).

47. צא ולמד, שאף במישור העובדתי ובהקשר למשך חיי הזוגיות של הצדדים בלבד, יחסי הצדדים התערערו עד מאוד הרבה לפני הגשת התובענות. גם אם עלו ניצנים של אי-אלו גילויי חיבה וקרבה בין הצדדים בתקופת הזוגיות המאוחרת, אין הלימה ואין חפיפה בין משך חיי הזוגיות שידעו מורדות בלבד טרם הגשת התביעות, לבין כוונת שיתוף נטענת. העובדה שלדירה שני מפלסים שאפשרו חיים בנפרד תחת אותה קורת גג, אינה יכולה להיזקף לחובתו של התובע, והנוחות היחסית שסיפקה הדירה לצדדים אינה גורעת מהעובדה שחיו תקופה ממושכת כפרודים-למעשה, ולטענת התובעת עוד, התובע נתן עינו באחרות והתובעת סירבה לעזוב את הדירה.

48. ונזכיר עוד לסיום פרק זה, שגם אם חיי הזוגיות של הצדדים היו תקינים בכל המועדים הרלוונטיים, יש לאתר כאמור כוונת שיתוף שהצדדים קבלו על עצמם, והן כוונת שיתוף קונקרטית כלפי הדירה. על אלה נעמוד בהמשך.

חשבונות בנק, שכר והכנסות אחרות

49. אין מחלוקת שהצדדים מעולם לא פעלו באמצעות חשבון משותף, או קופה משותפת – רעיונית או מעשית. למי מהצדדים אף לא היתה כל גישה לחשבונותיו של האחר, ולא התבצעו העברות בין החשבונות. התובעת אישרה את הדברים בחקירתה, והוסיפה ש"גם לא היה חשבון בנק לאורך, הייתי מוגבלת בחשבון הבנק לאורך שנים" (תמ"ב', ע' 24, ש' 1).

50. טענה זו התבררה כבלתי מדויקת. הסימוכין שצרפה התובעת לתצהירה (נס' ד' לנ/1) מלמדים על הגבלה בת מספר חודשים בלבד, מחודש 9/2011 ועד לחודש 4/2012. לא עלה בידי התובעת לסתור בחקירתה סימוכין אלה, שצורפו על ידה (תמ"ב', ע' 25, ש' 4 ואילך).

51. החשבון בבנק הדואר: הואיל והתברר שהתובעת זכתה ועודנה זוכה לגמלת אזרח ותיק, או אחרת מהמל"ל, עלתה השאלה לאן מופקדת הגמלה, ונמצאו למדים שבמועדים הרלוונטיים לתובענה החזיקה התובעת חשבון בבנק הדואר, שלדבריה כבר נסגר. תשובותיה לבית המשפט לא עוררו מהימנות רבה:

כב' הש' מירז: גברת, את הולכת לביטוח הלאומי?
ת: אני הולכת לסניף הדואר, והם נותנים.
כב' הש' מירז: אז למה לא חשבון בסניף הדואר?

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

- 1 ת: אבל אני לא היחידה גברתי [...].
- 2 ב"כ התובע: אין ולו אזכור אחד שאת מקבלת את דמי הביטוח הלאומי שלך בחשבון בבנק
- 3 הדואר? בואי תסבירי לי.
- 4 ת: לי אין, אני כרגע לא מקבלת. סגרו לי את החשבונות בבנק הדואר כי לא
- 5 עשיתי שום פעילות במשך שנים. קיבלתי את זה במזומן ביד, אז הם סגרו לי.
- 6 כן (תמ' ב', ע' 28, ש' 13 ואילך).
- 7
- 8 52. גם מתשובותיו של הבן - שכזכור העסיק את אמו התובעת בחברה, והן באמצעות החברה של חברו,
- 9 באמצעותה פועל כעת - אפשר ללמוד שמצב חשבונותיה של התובעת עודנו לוט בערפל:
- 10
- 11 ש: למה השכר הזה הופקד בחשבון שהוא שלך, בבעלותך, ולה יש ייפוי כוח?
- 12 ת: את מדברת על ה-3 שנים האחרונות בלבד.
- 13 ש: ואיפה הופקד השכר שלה לפני כן?
- 14 ת: אין לי מושג.
- 15 ש: אין לך מושג?
- 16 ת: לא (תמ' ב', ע' 64, ש' 26).
- 17
- 18 53. חשבון בבנק "המזרחי" - עוד התברר במהלך חקירתה של התובעת, שהתובעת החזיקה במשך השנים גם
- 19 חשבון בבנק "המזרחי", לכל המוקדם עד לשנת 2015:
- 20
- 21 ש: אם אני אגיד לך שאת ב-2015 סגרת חשבון בבנק מזרחי, ועברת לחשבון של הבן שלך?
- 22 ת: לא. אין כזה דבר, לא ייתכן כי לא היה לי חשבון. סגרתי רק רגע, סליחה. אני יודעת
- 23 בדיוק למה את מתכוונת. סגירת החשבון בבנק המזרחי ב-2015 זה אחרי שנתתי להם
- 24 את כל, שילמתי את כל החובות שלי והם סגרו לי את החשבון בבנק המזרחי.
- 25 ש: כמה חובות היו לך?
- 26 ת: היה לי שם ה-20,000 שקלים אם אני לא טועה.
- 27 ש: ואת שילמת את ה-20,000 שקלים?
- 28 ת: לא. הבן שלי (תמ' ב', ע' 33, ש' 31)
- 29
- 30 54. גם הבן הודה בחקירתו שנכון לשנת 2000 היה לתובעת חשבון בבנק "המזרחי", עד שלטענתו החשבון
- 31 הוקפא (תמ' ב', ע' 69, ש' 23).
- 32
- 33 55. אין לקבל אפוא את טענת התובעת לפיה לא היה לה חשבון בנק, או הנרטיב בו מחזיקה, לפיה היתה
- 34 תלויה בתובע משום עצם העובדה שלא היה בידה חשבון בנק ו/או שחשבונה הוגבל באופן שלא היה

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

באפשרותה לפתוח חשבון לאורך כל תקופת החיים המשותפים. נזכיר עוד שאין מחלוקת שבשנת 2015
הבן צירף את אמו לאחד מחשבונותיו, ולימים העניק לה ייפוי כוח לפעול בחשבון אחר שבבעלותו.

56. מתשובותיה של התובעת עלה עוד שבניגוד לטענותיה, היתה לה פעילות כלכלית חיצונית ליחסיה עם
התובע, באמצעות חשבונותיה או חשבונות משותפים עם הבן. טענות אלה מלמדות באופן מובהק על
העדר כוונת שיתוף. כך לדברי התובעת:

ש: אבל יש לך חשבון עם הבן.
ת: יש [...] למה לא? כי אני זקוקה לחשבון הזה, לכסף הזה במזומן באותם ימים. אני נשארת
בלי אף אגורה, ואני הולכת כל 28 לחודש מבחינת נוחיות. חלק וחלק (תמ' ב', ע' 29, ש' 25).

57. ובהמשך דבריה:
כב' הש' מירז: איך את מוציאה את המשכורת?
ת: דרך הבנק, כשאני צריכה. אני הולכת ואני מוציאה. כשיש לי צורך, כל פעם
כשיש לי צורך, יש לי דברים פרטיים. יש לי 2 נכדים, יש לי,
ש: בסדר, אוקיי,
ת: אני צריכה לשלם דלק. אני אישה, צריכה לקנות קצת בגדים. נכון? כמוך. כמו
כל אחת אחרת.
ש: ואת קונה את הבגדים,
ת: לצרכים,
ש: מכספי המשכורת שמופקדת בחשבון?
ת: אני קונה בגדים מכל כסף זמין שיש לי באותו חודש, אם יש לי עודף. אם אין
לי אז אין לי (תמ' ב', ע' 31, ש' 8).

הכנסת התובעת מגמלאות
58. גם מתשובות התובעת בהקשר לגמלה המשולמת לה, בזיקה לחשבונות הבנק שבשימושה, עלה שגם
לתפיסת התובעת, הצדדים קבלו על עצמם מתכונת של הפרדה רכושית:
ש: [...] מראה לך שאת מקבלת משנת 2007. אז בואי תגידי לי לאן הכסף הזה זורם?
ת: נו באמת. לאן הכסף הזה זורם?
ש: לאן?
ת: רגע, אסור שיהיה בידי סכום מסוים של כסף? [...] אני אענה לך בדיוק [...] הכסף הזה
זורם לצרכי הפרטיים (תמ' ב', ע' 27, ש' 17).

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

59. נציין עוד, שהתובעת הועסקה כאמור על ידי הבן תמורת שכר – שמעולם לא מצא דרכו לתא המשפחתי, והופקד תמיד לחשבונה של התובעת עם הבן. תשובותיה של התובעת לא היו מספקות, ולימדו באופן נהיר, דווקא על הפרדה רכושית בין הצדדים. כך השיבה התובעת לעניין הפקדת המשכורת:

ש: למה אצל הבן שלך כן, אבל אצל בן הזוג שלך לא?

ת: כי החשבון, כי לי אין חשבון איתו.

ש: אז בסדר, אז אני שואלת,

ת: לי אין חשבון. הוא לא רצה אף פעם לצרף אותי לחשבון שלו. לא. הוא לא רצה. לא היה

לו עניין, כי לו יש יותר כספים מאשר לי. יש לו כל מיני חסכונות, יש לו כל מיני מניות,

יש לו סכומים שאני לא חולמת עליהם שיהיו לי. אני לא יכולה את הדירות שלי

להשמיש. מדברת למה (תמ"ב', ע' 57, ש' 26).

60. כמו כן, התובע צירף לתצהירו פירוט מטעם המל"ל על מקומות העבודה בהם עבדה התובעת (נס' ד' לת/1). עולה שהתובעת עבדה במספר לא מבוטל של מקומות עבודה, באופן רצוף למדי במהלך בתוקפת החיים המשותפים. חלק מהמשרות הן כפי הנראה עבודות מזדמנות אך באחרות הועסקה שנה או מעט פחות מכך. מגרסת התובעת עולה כאמור, שאת שכרה מעבודות אלו שמרה לעצמה ולא שתפה עם התובע. כמו כן, ונוכח ממצא זה, כינוי התובעת כ"עקרת בית" עלול להטעות.

61. זה המקום לציין עוד את עדותה של פקידת הבנק מסניף הבנק של התובע. התובע היה לקוח שלה במשך 7 שנים. בחקירתה הארוכה נותרה עקבית בגרסתה שאת התובעת ראתה לעיתים רחוקות כשהתלוותה מספר פעמים אל התובע, אך היא לא הכירה את התובעת, שלא היתה לה כל נגיעה לחשבון התובע, לא בצעה כל פעולה בחשבונו, ולא נתנה הוראות כלשהן (תמ"ב', ע' 13 ש' 25 ואילך).

62. לא נעלמה מעיני בית המשפט טענת הבן, לפיה בחלק מהמקרים, כפי הנראה חלק ניכר מהם, הבן שילם לאמו את השכר במזומן, וכאמור התובע לא נהנה משכר זה. הבן הודה ששולם לתובעת שכר (בחברה "[...]") למשך תקופה ארוכה יותר מהרישום:

ת: אבל היא עבדה למעשה כשנה. בדיווחים היא מדווחת חודש, אני לא זוכר מדוע [...]

ש: הכל במזומן?

ת: הכל במזומן.

ש: ואיך זה נרשם בדו"חות החברה שאמא קיבלה כסף במזומן?

ת: זה נרשם כמשכורת. כהוצאה (תמ"ב', ע' 65, ש' 18).

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

63. ועוד, כפי שיובהר להלן לתובעת שתי דירות בבעלותה בגין נטלה משכנתאות – מהלך שהתרחש מבלי שהיתה לתובע כל נגיעה בו והוא לא ידע עליו, וכדברי התובעת – "הוא לא, אף פעם לא עניין אותו. מה זה, זה דברים שנלקחו" (תמ"ב', ע' 53, ש' 24).

התשלומים לאשתו של התובע

64. לא למותר לציין עוד בהקשר זה, שבמשך כל תקופת יחסי הצדדים, התובע העביר ועודנו מעביר, תשלום חודשי לאשתו. התובעת אישרה שהתובע מעולם לא בא עמה בדן ודברים לגבי תשלום זה ולא ביקש הסכמתה להעברת כספים לאשתו, באופן המלמד אף הוא, שהתובע עשה שימוש בלעדי בכספו, שלא עמד לרשותה של התובעת ומי מהצדדים לא סבר שיש לתובעת זיקה לכספים אלה:

ש: [...] תגידי לי, את היית צריכה להסכים לזה שהוא יעביר לאשתו כספים?

ת: אני לא אמרתי. אני,

ש: אני שואלת אם את היית צריכה להסכים, הוא ביקש ממך אישור לזה?

ת: הוא לא ביקש ממני אישור והוא לא היה אמור לביקש ממני אישור, כמו שהוא לא ביקש ממני שאני אתרום לכלכלת הבית לאורך כל התקופה (תמ"ב', ע' 36, ש' 18)

65. ויתירה אף מכך, מחקירת התובעת עלה באופן מפורש שבניגוד לטענתה לתלות מוחלטת בהכנסת התובע ולהעדר הכנסה ומקורות מימון, עלה בידי התובעת, לשיטתה, לחסוך כספים עבור עצמה, כספים שלתובע לא היתה כל נגיעה או גישה אליהם. בהקשר לרכישת הרכב של התובעת, עליה נעמוד בהמשך, ציינה התובעת ש"זה מחסכון גרוש לגרוש מהפנסיה שקיבלתי ומהמשכורת כדי שיהיה לי איזה סכום בצד שחשבתי לקנות רכב, ורציתי לעזור לבני עם זה" (תמ"ב', ע' 55, ש' 29).

רכושה הפרטי של התובעת

66. לאור העובדה שבבעלות התובעת שני נכסי מקרקעין, בהם עשה הבן שימוש למגורים ולשם עסקיו, יש לדחות את טענת התובעת לפיה לא היו לה מקורות מימון והכנסה – לשם רכישת הדירה ובכלל. בבעלות התובעת שתי דירות כזכור – הדירה בצפון והדירה במרכז. אין מחלוקת שלאורך שנים ועד שנת 2014 הבן התגורר בדירה בצפון, חניס אין כסף. הדירה במרכז, כך לפי הטענה, עומדת ריקה ואינה ראויה למגורי אדם, ואין לתובעת אפשרות כלכלית לשפצה. אין חולק עוד שהתובעת נטלה עבור הבן משכנתה על כל אחת מהדירות, לשימושו העסקי, ושהבן שילם ומשלם את החזרי המשכנתאות.

67. מטענות התובעת, והן מחקירתה, עולה בבירור שהיא רואה בדירות אלה רכוש נפרד בו אין לתובע כל חלק. בנוגע לרכישת הדירה למשל, טוענת התובעת שמכרה את תכשיטיה או חלק מהם על מנת לקחת

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

חלק בהוצאות רכישת הדירה ושיפוצה. גם אם נקבל טענה זו, אין חולק שהיתה זו בחירה של התובעת, מחד גיסא, שלא לעשות שימוש בנכסיה לשם גיוס הון לתא המשפחתי המשותף כביכול, ומאידך גיסא, התיירה לבן לעשות שימוש בנכסיה – הן למגורים חנם, והן לגיוס הון לעסקיו. באמצעות המשכנתאות גייס הבן, לטענת התובעת 300,000 ₪ (תמ"ב', ע' 53, ש' 13) - אף שלטענת הבן המשכנתאות מוחזרו יותר מפעם אחת לאורך השנים. נזכיר עוד שהתנהלות זו עם הבן ובהקשר לדירות וגיוס ההון, נעשה לדבריה ללא ידיעתו של התובע – "הוא לא, אף פעם לא עניין אותו. מה זה, זה דברים שנלקחו" (תמ"ב', ע' 53, ש' 24).

68. ודוק: התובעת רשאית לעשות בנכסיה ככל שעולה על רוחה, ואין כל פסול במעשי התובעת בהעמידה את נכסיה לשימושו של בנה. אך גם עובדה זו, לצד נסיבות אחרות אותן מנינו, מעידה על הפרדה רכושית מובהקת ששררה בין הצדדים. כשנשאלה מדוע לא עשתה שימוש בדירה במרכז לשם גיוס הון – בדיוק כשם שעשה הבן – היא מצאה את השאלה בלתי רלוונטית: "[...] קיבלתי אותה [...] לפני שהכרתי את הבן אדם" (תמ"ב', ע' 39, ש' 1). התובעת אף לא מצאה קושי בכך שהעמידה את הדירה בצפון לשימוש הבן והן לשימוש החברה, ששכרה ממנה את הדירה:

"אני נתתי לו [...] אני נתתי לו ונותנת לו לעשות שימוש בדירה הזאת כמה שיותר כדי למנף את ההכנסות שלו, את העבודה שלו והכל" (תמ"ב', ע' 52, ש' 20).

69. כאמור, התובעת ראתה בדירותיה נכסים פרטיים, וידעה שיש בהן להניב הון על דרך נטילת משכנתה, ואף לא העלתה על דעתה לעשות בהן שימוש לטובת התא המשפחתי. יתירה אף מכך, לפי טענתה ראתה בדירות אלה משום ביטוח כלכלי לעתידה, כשהתובע אינו חלק ממנו:

"[...] אני לא מוכרת את הדירה לעת זקנה כדי שיהיה לי [...] אני לא חייבת למכור וללכת לבית אבות, זה שיקול שלי, אבל גם לאדון יש חצי דירה שהוא השאיר לאשתו" (קד"מ שני, ע' 12, ש' 20).

70. עמדה זו מלמדת באופן מובהק שגם לשיטת התובעת הצדדים התנהלו בהפרדה רכושית, והתובעת חשה צורך שלא להוציא דירות אלה מחזקתה לטובת התא המשפחתי עם התובע, ובחרה להתיר לבנה לעשות בהן שימוש בלעדי וגורף.

71. בנוסף, בית המשפט אינו מוצא משקל בטענה שהדירה במרכז אינה ראויה למגורים ועומדת ריקה הואיל וזקוקה לשיפוץ. ראשית, עובדה היא שניטלה משכנתה בזיקה לדירה זו, ולכל הפחות הבנק הממשכן מצא בה ערך בלתי מבוטל כבטוחה למתן הלוואה. שנית, דירה הזקוקה לשיפוץ אינה הופכת לבלתי סחירה או

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

בלתי ראויה להשכרה רק מטעם זה. שלישית, התובעת לא הציגה כל ראיה למצבה של הדירה או להיקף השיפוצים הנדרשים לה, אם בכלל.

72. נזכיר עוד שהתובעת רכשה רכב באמצעות הלוואה אותה משלם הבן לכאורה, וקשה לחלוק שהתובעת רואה גם ברכב רכוש פרטי ונפרד. אמנם הבן משיב את ההלוואה לכאורה (ב"ליסינג"), אך התובעת נשאה בתשלום של 10,000 ₪. כפי שצינו טענה התובעת שהון זה מקורו "מחסכון גרוש לגרוש מהפנסיה שקיבלתי ומהמשכורת כדי שיהיה לי איזה סכום בצד שחשבתי לקנות רכב, ורציתי לעזור לבני עם זה" (תמ"ב, ע' 55, ש' 29). יובהר שאף בהקשר זה, זכותה המלאה של התובעת לרכוש רכב באמצעות בנה ולטובתו ואין בכך כל פסול. ויחד עם זאת, תפיסתה לגבי רכישת רכבה, מעידה על עצמה כחפה מכוונה לשיתוף. אמנם אין צורך לקבוע ממצא בהקשר זה, אך בחקירתה העלתה התובעת גרסה שונה, ולפיה היא אף נושאת בהשבת ההלוואה. אין בכך לשנות מן העובדה, שהתובעת ראתה צורך והכרח לרכוש רכב, והיא עשתה כן "מחוץ" לתא המשפחתי, בנפרד מהתובע וללא כל כוונה של שיתוף:

"זה לא נכון שהמכונית עולה מעל 100,000 ₪, היא עלתה 84,000 ₪, הכל לעזור לי בנכותי, אני משלמת את זה בתשלומים במשכורת שהייתה לי ואיננה. הרווחתי 3,500 ₪, היום אין לי משכורת, אני מקבלת רק קצבת זקנה של 2,008 ₪, זה הכל ומזה אני משלמת עבור הרכב, 200-300 ₪ לחודש.

הרכב רשום על שמי ולא על שם החברה, אני מחזיקה אותו, זה לצורך שירות שאני נותנת לבני הנכה. הוא לא מתנועע, אין לו רישיון. אני עושה את זה למענו" (ע' 8, ש' 28).

73. לסיכום, לתובעת התנהלות כלכלית מלאה ושלמה מחוץ לתא המשפחתי, ועם הבן. במישור המעשי הצדדים לא חלקו חשבונות בנק ולא היתה מעורבות של האחד בחשבונות של האחר. כל אחר מהצדדים היה חופשי לעשות עם כספו ככל העולה על רוחו. הוצאותיה של התובעת מומנו על ידי התובע, ועל כך אין מחלוקת, ואף על פי כן ולשיטתה של התובעת מצאה לנכון להחזיק בחשבונות בנק, גם אם לא באופן רצוף, ואף החזיקה לכל הפחות בחשבון אחד משותף עם הבן. לתובעת היו לדבריה "צרכים פרטיים" בעוד לשיטתה התובע סירב באופן פוזיטיבי לצרפה לחשבון. לתובעת היו וישנם נכסי מקרקעין שעמדו לשימוש בנה, מתוך בחירה מודעת, בגינן נטלה הלוואות והתחייבה במשכנתאות, אותן אמנם השיב הבן, אך הדברים נעשו הרחק מעיניו של התובע וללא כל התייעצות עמו. עוד מצאה התובעת לנכון ואף הצליחה לדבריה לחסוך מכספה – כספים שלתובע לא היתה כל גישה אליהם או אף ידיעה עליהם. בחירות אלה של התובעת מעידות על כך שגם מצידה ולפי שיטתה נהגו הצדדים בהפרדה רכושית.

ראיות נוספות מטעם התובעת לשיתוף כלכלי

74. ראוי להתייחס לראיות נוספות שהציגה התובעת, ולו למען השלמת התמונה. מסקנתו של בית המשפט היא שאין בראיות אלה על מנת לתמוך בטענות התובעת.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

75. **ביטוח רכב** – התובע רכש פוליסת ביטוח רכב (חובה וצד ג') על שמם של שני הצדדים (נס' א' לנ/1). אין חולק שהרכב המדובר ו/או כל רכב אחר שהיה בשימוש התובע, **נרשם של שמו של התובע ואף נרכש על ידו ללא השתתפות מצד התובעת**. ביטוח על שמה של התובעת אינו מלמד על בעלות או כוונת שיתוף כלפי הרכב בנסיבות העניין. כמו כן אין בעובדה זו ללמד על כוונת שיתוף כללית, אלא על העובדה שהתובעת עשתה שימוש או יכולה היתה לעשות שימוש ברכב, מתוקף היחסים בין הצדדים ותו לא. זו היתה אף עמדתו של התובע ובית המשפט מקבל עמדה זו (תמ' א', ע' 42, ש' 27).

76. יצוין עוד שהתובעת הציגה העתק מפוליסת ביטוח כאמור, היפה לשנה אחת (שנת 2011), אך גם אם היתה מוכיחה שפעולה זו חזרה על עצמה מידי שנה – ואין ראייה לכך – לא היה בכך לשנות מן המסקנה האמורה.

77. **הגדלת שיעור גמלת הפנסיה של התובע** – התובע הצהיר בפני מעסיקו – חברת [...] – שהוא והתובעת חיים כידועים בציבור (נס' ב' לנ/1). הצהרה זו נחתמה ביום 2.4.2009 והוגשה לפי דרישת המעסיק, לשם קבלת זכאות להשלמת שיעור גמלת הפנסיה המשולמת לתובע ל – 70%. בית המשפט אינו רואה בהצהרה זו כראיה לכוונת שיתוף. ראשית, ההצהרה שבפי התובע אינה שקרית. נזכיר שהנחה המוצא בענייננו, אותה התובע אינו מכחיש, היא שהצדדים היו ידועים בציבור וקיימו משק בית משותף על בסיס הכנסות התובע. הדברים נכונים מקל וחומר בהינתן מועד חתימת התצהיר, בשנת 2009. שנית, בית המשפט לא התרשם מהשווי הכלכלי של מימוש זכאות זו של התובע, והתובעת לא הרימה את נטל השכנוע בהקשר זה ולא הניחה בפניי בית המשפט מידע או אף קנה מידה לשוויה של הזכאות. התובע התייחס לכך בחקירתו, ולא נסתר:

ת: **אם אני זוכר נכון זה משהו שהתבטא ב-3 או 4 אחוז או 2 אחוז [...]**

כב' הש' מירז: **בכמה זה מתבטא?**

ת: **אני יכול לתת הערכה,**

כב' הש' מירז: **בהערכה.**

ת: **אולי 200 שקל, 300 שקל (תמ' א', ע' 31, ש' 1 ואילך; ור' גם שם, ע' 10, ש' 33).**

78. בהינתן שהתובע זוכה לפנסיה בשיעור של כ 12,000 ₪, לדבריו ולדברי ב"כ התובעת (שם), סבור בית המשפט שהערכה זו מתיישבת עם המציאות.

79. **שימוש התובע בתא-דואר של התובעת** – התובעת הציגה מסמך משנת 2000, המופנה מן המל"ל אל התובע (נס' ט' לנ/1) ונשלח לת"ד, אשר נטען כי רשום על שמה של התובעת. בית המשפט אינו מוצא

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

משקל כלשהו לעובדה זו. הואיל והצדדים היו ידועים בציבור, אין זה חריג כלל ועיקר שהתובע ישתמש בכתובתה של התובעת או בתא דואר על שמה לשם קבלת דברי דואר – כל שכן בנסיבות בהן התובע עודנו נשוי ואשתו בנפרד מתגוררת במענו הקודם. ברוח זו השיב התובע בחקירתו, ובית המשפט מקבל את הדברים (תמ"א', ע' 8, ש' 23; וגם ע' 24, ש' 4 ואילך).

העדר כוונת שיתוף כלפי הדירה

80. המסקנה המתבקשת מכל הטענות והסימוכין שעלו בפני בית המשפט היא שהתובעת לא הוכיחה כוונת שיתוף קונקרטי כלפי הדירה. בתוך כך וכאמור, לא הוכיחה שהצדדים ניהלו משטר של שיתוף בנכסים.

81. נקודת המוצא היא ברישום הזכויות בפנקס המקרקעין, המהווה "ראיה חותכת לתוכנו" מתוקף סעיף 125(א) לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969. נכון לעת זו והחל משנת 2009, רשומות מלוא הזכויות בדירה על שמו של התובע בלבד.

82. מהסימוכין שלפני בית המשפט עולה שהסכם המכר נתחם ביום 25.9.2003 בין המוכרים לבין אחיו של התובע (להלן – "האח"). הדירה נמכרה תמורת \$ 53,000, וסך של \$ 43,000 שולם במעמד חתימת החוזה באמצעות המחאה בנקאית. לפני חתימת ההסכם שולם סך של \$ 10,000 (ביום 21.8.2003 או בסמוך לאחריו). כמו כן, ביום 25.9.2004 נחתם הסכם נאמנות בין התובע לבין האח לפיו האח רכש את הדירה בנאמנות עבור התובע. באותו יום דווחה הנאמנות לרשויות המס. ביום 12.3.2008 הודיע התובע לאח על תום הנאמנות ומלוא הזכויות בדירה נרשמו על שם התובע. בהינתן רישום הזכויות אפוא, על כתפי התובעת מונח נטל הוכחה כבד לביסוס טענותיה.

השתתפות התובעת במימון התמורה

83. לטענת התובעת היא השקיעה מכספה סך של 33,000 ₪ בתמורת המכר, סך שגייסה ממכירת תכשיטים לכאורה. טענה זו אינה מתיישבת עם הראיות שלפניי. מדפי חשבון מחשבונו של התובע (סומן ת/2) עולה שביום חתימת חוזה המכר, 25.9.2003, נמשך מחשבונו סך 191,436 ₪. על פי נתוני בנק ישראל, השער היציג לדולר עמד אותו היום על מדד 4.454 ₪ לדולר. מנת הסכום הנמשך בשער היציג יניב תוצאה התואמת את הוראות הסכם המכר – סך של \$ 43,000. תוצאה דומה מתקבלת כלפי משיכה נוספת מחשבון התובע, בסך 44,500 ₪ מיום 21.8.2003, המהווים סך של \$ 10,000 ששולם קודם להסכם המכר. הראיות מלמדות שהתמורה נמשכה אפוא במלואה מחשבונו של התובע.

84. התובע לא הוכיחה שלקחה חלק בגיוס התמורה ו/או שהעבירה לידי של התובע סכום כלשהו או שמכרה תכשיטים. בפני בית המשפט עמדה התובעת על מכירת טבעת אחת בלבד, אותה אין בידיה להוכיח. ואף

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

שבתצהירה ציינה שהאדון לו מכרה את הטבעת הלך לעולמו, במעמד הצדדים ציינה – "השיתוף שלי בדירה במכירת טבעת אחת ושילמתי, קיבלתי 33,000 ₪ עליה, אין לי אסמכתא, זה אצל יהלומן שלא מוכן לתת אסמכתא, העברתי את הכסף במזומן אליו" (ע' 3, ש' 30 ואיד).

85. התובעת צרפה אמנם תצהיר מטעם גב' ב"ט ששימשה כנטען מנהלת הכספים של האדון המנוח, אך זו לא התייצבה להיחקר על תצהירה. התובעת אף לא הציגה קצה ראיה ששילמה עבור בניית מטבח חדש. כמו כן לא עלה בידי התובעת להוכיח שלקחה חלק במימון שיפוץ. התובע הכחיש בתוקף שהתובעת מימנה היבט כלשהו בשיפוץ הדירה (תמ' א', ע' 32, ש' 29). תשובותיה של התובעת בחקירתה לא עוררו מהימנות, כל שכן נוכח הטענה הגורפת לפיה מימנה את כל השיפוץ כולו (תמ' ב', ע' 48, ש' 5 וגם ע' 3, ש' 30 ואילך). חשוב מכך, התובעת לא הציגה קצה ראיה לטענותיה:

ת: יש לי קבלות.

ש: יש לך קבלות?

ת: כמה שאת,

ש: למה לא הגשת אותן?

ת: לא הגשתי אותן [...] יש לי קבלות. ערימות של קבלות ששמרתי (תמ' ב', ע' 49, ש' 11).

86. כמו כן, לא היה בפי התובעת נימוק מניח את הדעת לעובדה שהדירה נרשמה על שמו של האח, תהיה הסיבה אשר תהיה, ולא על שמה שלה. תשובותיה התקשו לעורר מהימנות בהקשר זה (תמ' ב', ע' 37, ש' 23). הנטל שעל כתפי התובעת כבד שבעתיים נוכח העובדה שבשנת 2008 החליט התובע לסיים את הנאמנות. היתה זו שעת כושר לתת ביטוי לשיתוף הנטען והזדמנות ייחודית לרשום את זכויות התובעת בדירה. העובדה שהדבר לא נעשה אומרת דרשני.

87. מבלי לגרוע מן האמור לעיל, סימן נוסף להעדר כוונת שיתוף כלפי הדירה נוגעת לדמי השכירות שהתקבלו עבורה במהלך שנה בה היתה מושכרת לצד ג' (שנת 2004 לערך), בעוד הצדדים התגוררו בדירת האם וטרם עברו להתגורר בדירה. אין חולק שהתובע הוא זה שנטל את דמי השכירות במלואם, מבלי לשתף את התובעת, שלדבריה – "נכון. היא הייתה מושכרת [...] היא הייתה מושכרת הדירה. שנה. והוא לקח את הכסף". (תמ' ב', ע' 45, ש' 5).

88. בנוסף לכך, התובעת לא הוכיח שהדירה נמכרה ב"הנחה" לה זכה התובע מתוקף הכרות התובעת עם בעלי הדירה כביכול. לכתחילה טענה זו לוקה בקשיים הואיל ומחירה של דירה מקונה למוכר מרצון נקבע בין היתר על סמך מצבה של הדירה, ואף לשיטתה של התובעת הדירה נדרשה לשיפוץ מקיף. שנית, אין בידי בית המשפט לקבל כראיה בעלת משקל נתונים אותם צרפה התובעת לגבי שווי עסקאות אחרות בבניין.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

התובעת צרפה סימוכין לשתי עסקאות בלבד. אין לדעת מה מצב הדירות המדוברות. אך חשוב מכך, התובעת לא הוכיחה זהות בין הדירה לבין הדירות הנדונות, לעניין גודלן והמפרט הטכני.

89. על הנימוקים הללו יש להוסיף את קביעותיו של בית המשפט בהקשר להעדר כוונת השיתוף שראתה התובעת בזיקה לדירותיה שלה, שתיים במספר, בהן ראתה התובעת רכוש הפרטי המובהק.

90. בית המשפט סבור עוד, שאמנם אין לחדד שהתובעת התגוררה עם התובע בדירה זמן רב, ברציפות מאז שנת 2005 לערך ועד עזיבתה את הדירה בשלהי שנת 2018 בעיצומם של ההליכים דנן. אך ניכר מן הראיות שלפניי שהתובעת התגוררה בדירה כבת-רשות, וכבת זוג של התובע, ביודעה היטב שלא נתונות לה זכויות בדירה זו – כשם שלתובע לא נתונות זכויות בשתי הדירות שבבעלותה. כאמור לעיל, התובעת ראתה בדירות אלה משום ביטחון לעתיד ולעת זקנה, ואין לומר שהוכחה כוונה דומה לגבי הדירה.

91. לסיום, ולהשלמת התמונה יאמר שבית המשפט אינו מוצא כל קושי בעסקת הנאמנות, שנוצרה כדין ודווחה כדין – ולא נטען אחרת. יש לשער, מבלי לקבע מסמרות, שלתובע היו סיבותיו שלו לדבר – בין אם הליכי הגירושין בהם היה נתון ובין אם מתוך מחשבה על דירת האם (ר' חקירת התובע תמ"א, ע' 8, ש' 1; ע' 31, ש' 29). תהא הסיבה אשר תהא, עצם העובדה שלתובע היתה שליטה בלעדית בעסקה, באופן הרכישה ואופן המימון, לרבות רישום מלוא הזכויות בדירה על שמו מספר שנים לאחר רכישתה, מחזקת אף היא את העדר כוונת השיתוף כלפי התובעת.

92. לסיכום פרק זה, נקבע אפוא שהתובעת לא הוכיחה כוונת שיתוף כלפי הדירה, ובתוך כך לא הוכיחה שלקחה חלק במימון רכישת הדירה או שיפוצה, או הסכמה בין הצדדים שמחצית הזכויות בדירה נתונות לה. כמו כן לא העמידה התובעת צידוק לאי-רישום מחצית הזכויות בדירה על שמה, כל שכן בעת שקמה שעת כושר לעשות כן.

סעדים נוספים בתביעת התובעת

93. למען הסדר הטוב נציין שבכתב התביעה עתרה התובעת לקבוע עוד שנתונות לה מחצית הזכויות, מכל סוג, שצבר התובע "במהלך החיים המשותפים". ספק את התובעת עומדת מאחורי סעד זה, שלא פורט בתצהירה והתובעת אף לא העמידה לו גדרות מתבקשים בנוגע לתקופת השיתוף ושיעור חלקה הנטען בזכויות התובע. זכויות הפנסיה והזכויות הסוציאליות הנתונות לתובע הצטברו זמן רב טרם הכרות הצדדים, לכל הפחות רובן. התובעת לא העמידה טענות קונקרטיות אחרות בנוגע לזכויותיה הנטענות. ככל שהתובעת עודנה עומדת על סעד זה, הרי שדינו להידחות מתוקף הנימוקים שהובאו באריכות בפסק הדין, ועיקרם הפרדה רכושית מובהקת אותה אמצו בני הזוג.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-07-60172 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 18-01-9803 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

תביעת התובע לסילוק יד ופסיקת דמי שימוש

94. כאמור לעיל התובעת עזבה את הדירה לאחר הגשת התובענה וערב דיון ההוכחות. לאמור שראש התביעה לסילוק יד מוצה, והדיון בו התייתר. יצוין שהתובעת לא התגוננה מפני ראש תביעה זה אלא בטענה שנתונות לה, מתוקף טענותיה, מחצית הזכויות בדירה והיא מחזיקה בה כדין. מעבר לכך לא העמידה התובעת טענות בנוגע להיותה בת-רשות, לשאלת הרשות ההדירה, או לפיצוי בגין ביטול הרישיון. בנסיבות אלה יש לקבל את התביעה.

95. **בנוגע לראש התביעה לחיוב התובעת בתשלום דמי שימוש, דינו להידחות.** התובע לא העמיד נימוק כלשהו בהקשר זה ולא ביסס את העילה הנטענת על פי הדינים החלים על הנסיבות בעניינו. התובע לא עמד עוד על השימוש שנמנע ממנו לכאורה או על התעשרות של התובעת לכאורה. יתירה מכך, התובע לא ביסס את המועדים בגינם יש לחייב את התובעת לתשלום דמי שימוש בנסיבות המורכבות שלפנינו. על אף שהצדדים הסכימו על מינוי שמאי לשם בירור שווי הדירה, התובע לא עמד על בחינת שווי דמי השימוש עבורה על ידי המומחה, ולחילופין לא העמיד בפני בית המשפט אומדן או קנה מידה לדמי השימוש הראויים לשיטתו – גם לא בסיכומיו. מכל הטעמים הללו, יש לדחות גם ראש תביעה זה.

סוף דבר

96. **יש לסכם ולומר שנחה דעתו של בית המשפט שהצדדים חיו כידועים בציבור, שקיבלו על עצמם משטר של הפרדה רכושית, ממשית ומובהקת.** בעוד התובע מימן כל היבט של חייהם המשותפים של הצדדים, ניהלה התובעת במקביל את הכנסותיה, כספה ורכושה בנפרד, ובאמצעות בנה. התובעת בחרה באופן מודע שלא לערב את התובע בהיבט הכלכלי של חייה ובמישור היחסים הכלכליים בינה לבין בנה. אף התובע בחר לנהל את ההיבטים הכלכליים של חייו מבלי לשתף את התובעת. על אף שהתובעת התגוררה תקופה ארוכה יחסית בדירה לצד התובע, אין ספק בעיני בית המשפט שמעמדה בדירה היה ידוע לה, ולשיטתה שלה מצאה בטחון ברכושה שלה, שישמש אותה ליום סגריר – רכוש שאף אותו בחרה שלא לשתף עם התובע. **פועל יוצא הוא שלא הוכחה כוונת שיתוף כלפי הדירה, שהיא קניינו המובהק של התובע ומוגנת ברישום.**

97. מכל הטעמים האמורים, נקבע כדלקמן:

א. תביעת התובע לסילוק יד - תלה"מ 17-07-60172 – מתקבלת, והתובעת כאמור סילקה ידה מהדירה.

ב. התביעה לדמי שימוש – נדחת.

ג. תביעת התובעת לסעד הצהרתי - תלה"מ 18-01-9803 – נדחת.

ד. התובעת תישא בהוצאות ושכ"ט עו"ד לתובע בסך 7,500 ₪ (כולל מע"מ) שישולמו תוך 30 יום מהיום, וממועד זה יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק הדין ועד ליום התשלום בפועל.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 60172-07-17 פלוני נ' פלונית – סילוק יד ודמי שימוש
תלה"מ 9803-01-18 פלונית נ' פלוני – סעד הצהרתי

המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים ותסגור את התיק.

פסק הדין מותר לפרסום תוך השמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ט אב תשפ"א, 28 יולי 2021, בהעדר הצדדים.

אלה מירז, סגנית נשיא